

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 14. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: 13. marts 2008
Tidspunkt: kl. 9.15
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Svend Auken (S) formand, Kim Andersen (V), Henrik Høegh (V) næstformand, Karsten Lauritzen (V), Morten Messerschmidt (DF), Helle Sjelle (KF), Kim Mortensen (S), Orla Hav (S), Steen Gade (SF), Hanne Agersnap (SF), Karsten Hønge (SF), Lone Dybkjær (RV), Bjarne Laustsen (S), Per Clausen (EL).

Desuden deltog: Statsminister Anders Fogh Rasmussen og udenrigsminister Per Stig Møller.

Punkt 1. Forelæggelse af møde i Det Europæiske Råd den 13.-14. marts 2008

Forelæggelse ved statsministeren

Det Europæiske Råd 13-14/3-08 – bilag 7 (formandskabets hyrdebrev af 12/3-08)

Det Europæiske Råd 13-14/3-08 – bilag 6 (opdateret revideret udkast til konklusioner af 7/3-08)

Det Europæiske Råd 13-14/3-08 – bilag 5 (henvendelse fra Forbrugerrådet af 5/3-08)

Det Europæiske Råd 13-14/3-08 – bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden af 13/2-08)

EUU alm. del (072) – bilag 163 (Kommissionens og Generalsekretærens dokument om "Klimaændringer og den internationale sikkerhed")

Statsministeren: Senere i dag og i morgen afholdes det traditionelle forårstopmøde i Bruxelles. De tre overordnede emner vil være vækst og beskæftigelse, klima og energi og den finansielle situation. Det er i det hele taget et topmøde, der markerer, at traktatforhandlingerne er afsluttet, og at vi nu kan fokusere kræfterne på at skabe konkrete resultater.

På topmødet for et år siden forpligtede EU sig til de mest ambitiøse klima- og energimål i verden. I januar fremlagde Kommissionen sin så klima- og energipakke, som skal omsætte målene til virkelighed. På topmødet vil vi nu få lejlighed til en første drøftelse af pakken – en drøftelse som vi fra dansk side er positive overfor. Jeg forudser ikke egentlige realitetsforhandlinger, men som sagt en første drøftelse af de overordnede principper og den videre forhandlingsproces.

Fra dansk side lægger vi stor vægt på, at Det Europæiske Råd sender et klart signal om, at pakken skal være færdigforhandlet inden årets udgang. På den måde vil EU kunne vise resten af verden, at vi står ved vores løfter, og at EU er klar til fortsat at udøve globalt lederskab på klimaområdet. Det vil sikre os det bedste

14. Europaudvalgsmøde

grundlag for at indgå en global klimaaf tale på klimakonferencen i København i december 2009. Jeg er derfor meget glad for, at det ikke mindst på dansk foranledning er lykkedes at få en tekst ind i udkastet til konklusionerne, der gør det klart, at vi skal nå et resultat inden årets udgang.

Et andet hovedemne på mødet vil være vækst og beskæftigelse. I de sidste to år er der skabt 6½ million nye arbejdspladser i Europa, og væksten har været høj. Jeg forventer, at der vil være bred enighed om at fortsætte reformarbejdet i EU og i medlemslandene. Det er nødvendigt for at sikre, at Europa også i fremtiden kan klare sig i den globale konkurrence.

Jeg synes i øvrigt, vi fra dansk side igen i år kan glæde os over, at tænketanken Center for European Reform har kåret Danmark til at være det EU-land, der er bedst til at opfylde den målsætning, der er indeholdt i den såkaldte Lissabonstrategi.

Konkret forventer jeg, at topmødet vil sende et klart signal om øget satsning på forskning, uddannelse og innovation, videreudvikling af det indre marked og et mere dynamisk erhvervmiljø med færre administrative byrder og bedre rammevilkår for små og mellemstore virksomheder.

Fra dansk side vil vi især arbejde for, at EU udvikler det, vi kalder et indre marked for viden. I dag har vi et indre marked med de såkaldte fire friheder: for personer, for varer, for tjenesteydelser og for kapital. Nu skal vi udbygge det indre marked med den femte frihed, nemlig den fri bevægelighed for viden. Det er en dagsorden, vi fra dansk side har arbejdet meget stærkt for, og det er en dagsorden, de øvrige EU-lande viser stigende lydhørhed overfor.

Vi vil arbejde for, at denne vision nu bliver omsat til konkrete forslag. Vi skal skabe bedre mobilitet for studerende. Vi skal sikre et åbent arbejdsmarked for forskere. Vi skal sikre klarere regler for intellektuelle ejendomsrettigheder fra offentlig forskning. Og vi skal fremme den gensidige anerkendelse af uddannelser.

Det tredje hovedemne på mødet vil være en drøftelse af de finansielle markeder i lyset af den seneste tids uro.

Lone Dybkjær spurgte, hvad Danmarks ambition er i forbindelse med klimaspørgsmålet – set i lyset af de drøftelser, der havde været på det forudgående møde i Det Udenrigspolitiske Nævn. Vil vi lægge os i spidsen?

Steen Gade henviste til presseforlydender om, at nogle lande ville prøve at anfægte konklusionerne fra sidste år, og spurgte, om man får en "omkamp".

I forbindelse med Kyotoaftalen talte man på Bali om, at der i de industrialiserede lande skal ske en nedskæring af CO₂-udslippet med 25-40 pct., og hvis det skal tages alvorligt, skal EU op i nærheden af de 30 pct., så selv om det er korrekt, at EU har det mest ambitiøse mål i verden, mente Steen Gade ikke, de 20 pct. er højt nok. Han opfordrede derfor statsministeren til at rejse den diskussion på topmødet – også som modvægt til dem, der måtte have lyst til at rokke ved kompromiset fra sidste år.

Han forstod, at Solana på et eller andet tidspunkt ville komme med en rede-

14. Europaudvalgsmøde

gørelse, men der var nok ikke de store overraskelser i den, idet Solana havde skrevet om klima og sikkerhed i alle Europas aviser. Steen Gade havde forstået, at spørgsmålet om klima og sikkerhed bliver et vigtigt tema på dette møde, hvilket han selvfølgelig bakkede op om. I betragtning af at mange lande synes at gå enegang med hensyn til energiforsyningen, f.eks. i forhold til Rusland, rejste han spørgsmålet, om tiden ikke er inde til en EU-koordinering.

Han syntes, tiden var inde til, at statsministeren foreslog, at en fornuftig opfølgning af Solanas rapport kunne være at få sat klimaspørgsmålet permanent på dagsordenen i FN's Sikkerhedsråd ved en reform af Sikkerhedsrådets arbejde, sådan at man fik et klimapanel knyttet til Sikkerhedsrådet. I øvrigt henviste han til, at det var en gammel idé, som kansler Kohl i sin tid udkastede.

Per Clausen syntes, det, statsministeren sagde om et indre marked for viden, lød vældig godt, men spurgte, hvordan regeringen ville sikre, at det ikke truer det danske princip om gratis uddannelse.

Han gjorde opmærksom på, at flexicuritymodellen forudsætter en vis form for ligevægt mellem de faglige organisationer og andre økonomiske og politiske magthavere. I den forbindelse nævnte han de domme, som EF-Domstolen har afsagt for nylig, som klart rykker ved, hvem der bestemmer, om der må være faglig konflikt – de nationale staters arbejdsretlige systemer eller EF-Domstolen. Den danske regering har gentagne gange understreget, at den er uenig med EF-Domstolen. Derfor spurgte Per Clausen, om vi vil tilpasse os, eller om vi gennem de politiske kanaler vil gøre noget ved det, idet han gjorde opmærksom på, at vi netop nu kan gøre noget ved det.

Ligesom Steen Gade pegede Per Clausen på, at i forhold til Bali-forhandlingerne, hvor man talte om, at de industrialiserede lande skulle reducere med 25-40 pct., var det lidt svagt, at EU nu spillede ud med en reduktion af CO₂-udslippet på 20 pct. Han spurgte, om det er rigtigt, at aftalen i EU indebærer, at hvis f.eks. Danmark kommer til at gå lidt længere, kan andre lande gå lidt kortere.

Morten Messerschmidt betegnede den måde, det slovenske formandskab havde håndteret Wilders hollandske film om islam på, som meget vag og nølende, og spurgte, om statsministeren ville kritisere dette. Han mente, man i EU måtte slå klart fast, at ytringsfriheden er ukrænkelig.

Han spurgte, om man på topmødet slet ikke vil komme ind på, at medlemmer af det tyske parlament vil indbringe Lissabontraktaten for den tyske forbundsdomstol, idet de mener, den er i strid med den tyske forfatning.

Han ville gerne vide, om årsagen til, at man ikke vil diskutere traktaten, er, at der skal være folkeafstemning om den i Irland i den anden uge af juni.

Morten Messerschmidt havde været begejstret, da statsministeren for en måneds tid siden sagde, at nu var det på tide, at andre EU-lande også tog deres del af slæbet med reduktion af CO₂-udslippet. Derfor spurgte han, hvilke overvejelser statsministeren har gjort sig om, hvordan han kan gøre det klart for de andre lande, at Danmark faktisk har leveret meget på dette punkt i de forgangne år. Han betegnede det i den forbindelse som helt uacceptabelt, at

nogle lande får adgang til at udlede mere CO₂, end de gør i dag.

I relation til klimapolitikken fremførte Morten Messerschmidt, at enten kunne man bruge pengene på en reduktion af CO₂-udslippet, eller også kunne man bruge dem til på andre måder at forhindre følgerne af den globale opvarmning, f.eks. til kystbeskyttelse.

I relation til det indre marked for viden, som statsministeren havde talt om, gjorde Morten Messerschmidt opmærksom på, at det ville rejse det problem, at i Danmark har vi en offentligt finansieret uddannelse, så udenlandske studerende, f.eks. fra England eller Cypren, ikke skal betale for uddannelsen her i landet, mens danske studerende, som tager til udlandet, skal betale for uddannelsen dér.

Skal statsministerens udtalelse om intellektuel ejendomsret forstås sådan, at man nu agter i højere grad at realisere planerne om en EF-patentdomstol?

Orla Hav spurgte, i hvilket omfang statsministeren er indstillet på at imødekomme den venlige henstilling, der er kommet fra Forbrugerrådet.

Statsministeren svarede Lone Dybkjær, at Danmark er i spidsen på klimaområdet. Vor ambition er, at vi får Kommissionens pakke vedtaget inden årets udgang. Statsministeren tilføjede, at det i sig selv vil være en kæmpe opgave.

Statsministeren svarede Steen Gade, at han ikke havde hørt om, at nogen er ude på at anfægte de konklusioner, man nåede frem til sidste år. Vi står fast på de konklusioner, nemlig at vi har en målsætning, der siger 20 pct. reduktion af drivhusgasser i EU, men 30 pct., hvis vi når en global aftale.

Han var fuldstændig enig med Steen Gade i, at sikkerhedsaspektet i energipolitikken er utroligt vigtigt. Derfor syntes han også, det var godt, at Solana satte fokus på det. Det er vigtigt, at vi får reduceret vor afhængighed af fossilt brændsel, og at vi får reduceret vor afhængighed af importeret energi fra udemokratiske lande og regioner.

Lige nu mente statsministeren, det var vigtigt at koncentrere de politiske kræfter om at få Kommissionens pakke bragt helskindet igennem inden årets udgang. Han mente, det kunne være farligt, hvis man begyndte at knytte alle mulige andre elementer til på nuværende tidspunkt.

Statsministeren svarede Per Clausen og Morten Messerschmidt, at regeringen ikke har nogen som helst planer om at fjerne princippet om gratis uddannelse i Danmark. Han mente ikke, åbningen af et indre marked for viden ville give problemer i den henseende.

Det er velkendt, at den danske regering står vagt om den danske model for arbejdsmarkedet, hvorefter det er arbejdsmarkedets parter, der regulerer forholdene på arbejdsmarkedet uden statens indblanding via kollektive overenskomster. Vi ønsker også, at det skal være sådan i fremtiden. I øvrigt gjorde statsministeren opmærksom på, at der ville blive lejlighed til at drøfte dette spørgsmål ved det samråd med udenrigsministeren, der stod som punkt 2 på dagsordenen.

Statsministeren ville ikke gøre sig klog på, hvad der ville ske, hvis et land

14. Europaudvalgsmøde

overopfyldte sit klima- og energimål, men han mente, at det ville blive svært nok for Danmark at opfylde målet.

Statsministeren svarede Morten Messerschmidt, at han ikke forventede, at der fra EU-topmødet ville blive udsendt nogen erklæring om den film, som ingen kendte, og han agtede ikke at sige noget om en film, hvis indhold ingen kendte noget til. Morten Messerschmidt behøvede dog ikke være i tvivl om, at Danmark til enhver tid ville stå vagt om ytringsfriheden, som er en fundamental frihedsrettighed, og skulle man fra hollandsk side ønske opbakning i forsvaret for ytringsfriheden, skulle det ikke skorte på vores opbakning.

Han havde ikke kendskab til ratifikationsprocessen i Tyskland, og han forventede ikke, at der på topmødet ville blive nogen drøftelse af Lissabontraktaten. Den er klarer i EU-sammenhæng, og nu er det op til de enkelte lande at gennemføre ratifikationsprocessen.

I svaret til Morten Messerschmidt vedrørende klimapolitikken gjorde statsministeren opmærksom på, at Kommissionen faktisk havde taget hensyn til de lande, som havde gjort meget for at udnytte vedvarende energi.

Statsministeren sagde til Orla Hav, at han ikke vidste, hvad det specielt var, Forbrugerrådet havde skrevet, men nævnte, at regeringen ønsker, at det indre marked i EU er båret af stærke forbrugerhensyn. Det havde man også understreget i den politiske aftale i forbindelse med Lissabontraktaten, som et meget bredt flertal i Folketinget stod bagved.

Steen Gade var enig i, at vi selvfølgelig skal sørge for, at Kommissionens pakke bliver vedtaget, men mente ikke, det var nok.

Han mente, Solana talte om noget andet, når han talte om sikkerhed, idet han i Politiken havde skrevet om risikoen for konflikter i verden på grund af klimaændringer. En mere permanent konstruktion i tilknytning til Sikkerhedsrådet mente Steen Gade, man kunne komme tilbage til.

Per Clausen var glad for statsministerens påpegning af, at det er vigtigt at have en sikkerhedspolitik, der mindsker afhængigheden af fossilt brændstof og import af energi. Han mente, det var ret uklart, hvad Solana mente; om det var virkelige internationale aftaler i FN-regi eller en effektivisering af EU's muligheder for at gribe ind globalt. Han spurgte, om statsministeren har gjort sig nogen overvejelser om det.

Problemet med den gratis uddannelse i Danmark er, at den giver en række uddannelsesinstitutioner i Danmark, herunder universiteterne, økonomiske vanskeligheder. Derfor mente han, det ville være godt, hvis regeringen kan komme med et udspil til, hvordan man løser det problem.

Med hensyn til klimapolitikken mente Per Clausen ikke, det var et helt uinteressant eller teoretisk problem, hvad man gjorde, hvis nogle lande nåede længere end de fastsatte mål, idet han pegede på, at det kunne de måske, fordi de opdagede nogle nye teknologiske muligheder. Så syntes han, det ville være dumt, hvis man lavede en aftale, som indebar, at andre lande kunne "fylde det hul op".

Lone Dybkjær var sådan set enig i, at man i klimapolitikken skulle koncentrere sig om at støtte Kommissionens udspil, men alligevel opfordrede hun statsministeren til i sin retorik at lægge sig på den linje, at hvis vi skal løse denne verdens problemer, så er det nødvendigt med en offensiv strategi.

Hun opfattede Solanas papir sådan, at klimaforandringer ikke bare er et spørgsmål om miljøpolitik, men at klimaforandringer også kan udgøre et sikkerhedsmæssigt problem. I den forbindelse pegede hun på, at vi ved, at vandproblemer og tørkeproblemer godt kan være anledning til sikkerhedsmæssige problemer.

Hun forstod, at statsministeren ikke lige var bekendt med Forbrugerrådets henvendelse, men ville bede ham om – bl.a. over for de nye lande – at understrege forbrugerhensyn og miljøhensyn i sammenhæng med det indre marked.

Morten Messerschmidt troede nok, den globale opvarmning ville blive lidt mindre, hvis man opfyldte målsætningerne fra Bali, men mente, temperaturen alligevel ville stige, og spurgte derfor, hvordan statsministeren mente, pengene kunne blive anvendt på en sådan måde, at nettoudkommet ville blive bedst muligt. Om det sker ved en klimatilpasningspolitik eller ved en klimastyringspolitik.

Han var lidt forundret over det ikke-svar, statsministeren var kommet med vedrørende de udenlandske studerende, og beskrev derfor igen situationen med de udenlandske studerende, som kan studere gratis i Danmark, mens danske studerende skal betale, hvis de vil studere i udlandet.

Han kunne ikke forstå, at statsministeren behøvede kende indholdet af den hollandske film for at kunne tage stilling til ytringsfriheden, men det glædede ham, at Danmark ville stå til rådighed, hvis hollænderne bad om opbakning.

Som Morten Messerschmidt havde forstået Kommissionens klimaudspil, stilles der ret store krav til Danmark, hvorimod andre lande kan forøge deres emissioner. Det mente han ikke var afbalanceret, men ganske urimeligt, også ud fra et konkurrencesynspunkt.

Bjarne Laustsen mente, det ville være befriende, hvis statsministeren på regeringens vegne ville sige, at den dom, der er faldet på arbejdsmarkedet, er uacceptabel, fordi den gør det svært at konflikte sig til bedre løn- og arbejdsforhold, og at retstilstanden skal laves om.

Orla Hav opfordrede igen statsministeren til at forholde sig til Forbrugerrådets henvendelse.

Svend Auken nævnte, at Europaudvalget havde fået fremsendt Solanas rapport, i hvilken der er et afsnit, som hedder "Konklusioner og anbefalinger". Disse anbefalinger til Det Europæiske Råd er ikke afspejlet i det udkast til konklusioner, som foreligger. Derfor spurgte han, hvornår Det Europæiske Råd skal tage stilling til disse anbefalinger, som helt flugter med, hvad det store flertal i Folketinget har sagt.

Statsministeren sagde i svaret til Steen Gade, at han var fuldstændig enig i

14. Europaudvalgsmøde

Solanas tilgang til klimapolitikken, og han var også enig med Lone Dybkjær i, at klimaforandringer kan give konflikter, hvis man f.eks. nogle steder kommer til at mangle vand, mens man andre steder får oversvømmelser.

I anledning af de spørgsmål om gratis uddannelser i Danmark, som både Per Clausen og Morten Messerschmidt rejste, pegede statsministeren på, at vi i Danmark har indført en ordning, hvorefter de studerende kan tage deres studiestøtte med sig, når de studerer i udlandet. Det er rigtigt, at dette løser ikke problemet med udenlandske studerende, som kommer til Danmark, for vi skal jo behandle studerende fra EU på samme måde som danske studerende, men den problemstilling er nu taget op til behandling i en arbejdsgruppe, som Videnskabsministeriet har nedsat, og hvori universiteterne også er repræsenteret. Den skal undersøge, hvordan vi sikrer princippet om gratis uddannelse og samtidig sikrer Danmarks deltagelse i europæiske programmer. Statsministeren slog dog fast, at der ikke fra dansk side er noget ønske om at afskaffe princippet om gratis uddannelse.

I svaret til Per Clausen sagde statsministeren, at han troede, man foreløbig kunne koncentrere sig om at nå de mål, der var sat. Han tilføjede, at det, der virkelig vil rykke, er at få en global aftale, idet man må have lande som USA, Kina og Indien med.

Statsministeren gav Lone Dybkjær ret i, at det er vigtigt med retorikken, og tilføjede, at hun ikke behøvede være i tvivl om, at den danske regering presser på for ambitiøse mål i klima- og energipolitikken.

I svaret til Morten Messerschmidt sagde statsministeren, at han ikke mente, der var tale om et enten eller i klimapolitikken. Han erkendte, at han længe havde hørt til dem, der mente, der var tvivl om, hvorvidt temperaturstigningen var menneskeskabt eller skabt af naturen selv, men nu lagde han FN's klimapanelers rapport til grund, som sagde, at i hvert fald størsteparten var skabt af menneskelig aktivitet. Han mente, vi havde en politisk forpligtelse til at forebygge den menneskeskabte del af temperaturstigningen. Men selv om vi gør vort yderste, vil der stadig væk ske klimaforandringer, og derfor er tilpasning også vigtig. Fattige lande har svært ved at finansiere tilpasningen, og østater kan risikere at blive oversvømmet, hvis vandstanden stiger.

Den danske regering er ikke på nogen måde nølende i spørgsmålet om ytringsfrihed. Vi står vagt om ytringsfriheden, men vi ønsker ikke at blande os i andre landes interne forhold. Vi vil gøre, hvad vi kan, for at sikre EU-solidaritet i forsvaret for ytringsfriheden.

I anledning af Morten Messerschmidts undren over, at vi ville tillade nogle EU-lande at øge deres udslip, pegede statsministeren på, at nogle af de nye medlemslande befandt sig på et lavere velstandsniveau, og han ville ikke finde det fair at berøve dem muligheden for at skabe bedre levevilkår for deres befolkninger. Han gjorde dog opmærksom på, at i Kommissionens udspil skal de også levere noget, bl.a. i form af øget energieffektivitet. Her ligger der et stort potentiale for de nye medlemslande.

I svaret til Bjarne Laustsen henviste statsministeren til, at der under det næste

14. Europaudvalgsmøde

punkt på dagsordenen bliver lejlighed til at drøfte de afsagte domme. Han mindede dog og, at han faktisk tidligere i Europaudvalget havde haft lejlighed til at give udtryk for, at regeringen står vagt om den danske model, og gjorde yderligere opmærksom på, at beskæftigelsesministeren har nedsat en gruppe, hvori arbejdsmarkedets parter også sidder, som kigger på konsekvenserne af dommene, så vi kan håndtere dem på en sådan måde, at vi kan bevare de grundlæggende principper i den danske model, som bliver berømt fra andre landes side, fordi den er fleksibel og samtidig giver en god social trykthed.

Statsministeren måtte tilstå over for Orla Hav, at han ikke inden mødet havde læst henvendelsen fra Forbrugerrådet, men nu havde han ved formandens venlige mellemkomst fået læst den, og var derfor glad for det svar, han havde givet i første omgang, hvor han havde henvist til den politiske aftale, som et bredt flertal stod bagved, hvori man udtrykkeligt skriver, at de fælles regler om det indre marked skal udformes sådan, at man opprioriterer miljø, sundhed og forbrugerbeskyttelse. Han syntes, det lå på linje med henvendelsen fra Forbrugerrådet, som han opfattede som meget konstruktiv.

Statsministeren svarede Svend Auken, at Solana vil tage de spørgsmål, han har beskrevet i rapporten, op under middagen i aften. Det opfattede statsministeren som et første skridt i en proces, og pointerede, at mange lande er interesseret i også den udadvendte debat om klimapolitikken. Det handler også om solidaritet mellem EU-landene i forhandlingerne med energiudbydere udefra. Statsministeren kunne ikke sige, hvornår sagen er moden til at blive taget op til en beslutning i Det Europæiske Råd.

Morten Messerschmidt gjorde i anledning af det, statsministeren sagde om solidaritet med de østeuropæiske lande, opmærksom på, at der ikke er nogen lande, for hvem det er nemmere at effektivisere deres produktionsapparat, hvori der ligger store besparelsesmuligheder.

Når han læste udkastet til konklusioner, kunne han kun finde punkt 26, som handlede om klimatilpasninger, og spurgte, om statsministeren syntes, det var balanceret.

Statsministeren henviste i anledning af Morten Messerschmidts omtale af de østeuropæiske landes potentiale til den mekanisme, som tillader salg af kvoter, hvilket gør, at man kan investere i miljøforbedringer dér, hvor man får mest miljø for pengene.

Når han talte om balance, tænkte han på den globale aftale, som man skal nå i København i slutningen af 2009. I en EU-sammenhæng er der mulighed for at udvikle vedvarende energi og at yde et bidrag til reduktion af CO₂-udslippet.

Punkt 2. Samråd med udenrigsministeren vedr. samrådsspørgsmål F om, hvilke initiativer regeringen vil iværksætte på EU-niveau foranlediget af EF-Domstolens domme i hhv. Laval og Viking Line-sagen

- EUU alm. del (072) – samrådsspørgsmål F (vedlagt)
- EUU alm. del (072) – bilag 113 (henvendelse fra Kristelig Fagbevægelse af 5/2-08)
- EUU alm. del (072) – svar på spørgsmål 9 (om Viking Line- og Laval-dommen)
- EUU alm. del (072) – svar på spørgsmål 17 (om Laval-dommen)
- EUU alm. del (072) – svar på spørgsmål 39-40 (om Viking Line- og Laval-dommen)
- EUU alm. del (072) – svar på spørgsmål 42 (om sagen Rüffert mod Land Niedersachsen)
- EU-note (072) – E 13 (notat af 18/12-07 om Vaxholm-dommen)
- EU-note (072) – E 11 (notat af 12/12-07 om Viking Line-dommen)
- EU-note (06) – E 60 (notat af 25/5-07 om generaladvokatens udtalelse i sagen)
- Udvalgsmødereferat:
- EUU alm. del (072) – bilag 140, side 350

Samrådsspørgsmålet havde følgende ordlyd:

”Hvilke initiativer vil den danske regering iværksætte på EU-niveau, foranlediget af EF-Domstolens domme i henholdsvis Laval-sagen (C-431/05) og Viking Line-sagen (C-438/05), med henblik på at imødegå de tiltagende angreb på den nordiske aftalemodel for arbejdsmarkedet?”

Formanden begrundede samrådsspørgsmålet med, at beskæftigelsesministeren under det samråd, han havde været til, havde sagt, at spørgsmålet om, hvilke initiativer Danmark ville tage i EU, måtte være udenrigsministerens område.

Udenrigsministeren: Emnet for samrådet i dag er, hvilke EU-initiativer regeringen påtænker som følge af EF-Domstolens afgørelser i Laval og Viking Line sagerne, der begge blev afsagt i december sidste år.

Beskæftigelsesministeren har den 7. februar redegjort udførligt for de to domme, og udvalget har den 30. januar modtaget et notat fra Beskæftigelsesministeriet om sagerne. Jeg vil på den baggrund udelukkende holde mig til den fremadrettede proces. Det er også det, man gerne vil have. Det skal jeg gøre meget kort.

Som Europaudvalget tidligere er blevet orienteret om, har regeringen igangsat et udredningsarbejde, som skal analysere konsekvenserne af de to domme. Det er et arbejde med bred deltagelse fra arbejdsmarkedets parter, og som parterne støtter op om. Arbejdet har primært fokus på EF-Domstolens afgørelse i Laval-

14. Europaudvalgsmøde

sagen. Det skyldes – som beskæftigelsesministeren oplyste under samrådet den 7. februar – at afgørelsen i Viking Line-sagen ikke umiddelbart har betydning for den danske retstilstand.

I spidsen for udredningsarbejdet står teaterchef Michael Christiansen. Han er valgt på grund af sin brede baggrund og ekspertise. Valget af ham har fuld opbakning fra arbejdsmarkedets parter. Beskæftigelsesministeriet er sekretariat for arbejdet, hvor der udover arbejdsmarkedets parter også deltager repræsentanter fra Justitsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet og Udenrigsministeriet.

Arbejdsgruppen holder sit første møde allerede i morgen. Formålet med gruppens arbejde er at analysere de to domme og vurdere virkningerne for retsstillingen i Danmark. Det ligger fast, at målet er at bevare den danske arbejdsmarkedsmodel, herunder at lønmodtagerorganisationer kan anvende kollektive kampskridt – såsom strejke – for at opnå overenskomst. Udredningsarbejdet skal færdiggøres hurtigst muligt. Det skal altså ikke tage ni år.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at Sverige også har igangsat et udredningsarbejde som opfølgning på dommene.

Som beskæftigelsesministeren sagde under samrådet den 7. februar, anerkender EF-Domstolen i Laval-sagen, at brug af kollektive kampskridt udgør en grundlæggende retlighed i EU. Samtidig anfører EF-Domstolen, at brug af kollektive kampskridt skal afbalanceres i forhold til den fri bevægelighed af f.eks. tjenesteydelser. EF-Domstolen stiller med andre ord ikke spørgsmål ved kollektive kampskridt som sådan. Kommissionsformand Barroso har da også efterfølgende bekræftet, at Laval-dommen ikke rejser tvivl om den nordiske arbejdsmarkedsmodel. Han har så sent som i dag udtalt sig i Europa-Parlamentet på denne linje.

Udredningsarbejdet har til formål at afklare eventuelle behov for justeringer af retsstillingen i Danmark. Det er med andre ord ikke på tale med EU-initiativer på området. Vi har nemlig fuld tillid til, at udredningsarbejdet kan finde holdbare løsninger med bevarelse af den gode danske arbejdsmarkedsmodel.

Der er ingen grund til at sætte EU-systemet i gang, hvis vi selv kan løse problemerne. Det er også en linje, som arbejdsmarkedets parter er fuldstændig enige i. Afslutningsvis vil jeg gerne benytte anledningen til at knytte en kommentar til EF-Domstolen som institution. Vi har tidligere drøftet EF-Domstolen i Folketingssalen. Det skete den 1. februar i år i forbindelse med beslutningsforslag nr. 8 fremsat af Dansk Folkeparti. Det er godt og nyttigt med en kritisk debat om EF-Domstolen. Den har vi så haft.

I den forbindelse vil jeg dog erindre om, at EF-Domstolen spiller en vigtig rolle i EU-samarbejdet som en garant for det retsbaserede samarbejde. Det må vi ikke glemme i debatten om for eksempel Laval-dommen.

Også af den grund hilser jeg det velkomment, at udvalget har besluttet at besøge EF-Domstolen i efteråret. Det vil forhåbentlig give ”syn for sagn” og indsigt i de overvejelser dommerne gør sig, når de skal træffe afgørelse i sager, hvor der er mange vigtige – og modstridende eller ikke helt forenelige – interesser på spil. Samtidig ved jeg, at dommerne vil være interesserede i at høre om de nationale

14. Europaudvalgsmøde

parlamenters syn på dem og deres arbejde. Jeg ønsker jer en god og behagelig rejse.

Bjarne Laustsen syntes ikke, han havde hørt så meget til udenrigsministerens holdning til spørgsmålet, og ville derfor gerne vide, om det er en sag, som det er den danske regering meget magtpåliggende at få løst. Han mente, mange danskere ville være tvivlende over for EU, hvis vi ikke bevarer det, der er essentielt for det danske arbejdsmarked, nemlig at man kan kæmpe sig til bedre løn- og arbejdsforhold uden indblanding fra tredjepart.

Han rejste spørgsmålet, om vi måske skal ændre udstationeringsdirektivet.

Han forstod, at udenrigsministeren mente, man kunne finde en dansk eller en nordisk løsning på problemet, og spurgte, hvilke løsningsmodeller han havde i tankerne, idet han gjorde opmærksom på, at løsningen skulle accepteres af de andre lande, for at EF-Domstolen ikke engang til skulle underkende den danske model.

Per Clausen var tvivlende over for, at sagen kunne løses i Danmark, idet han pegede på, at den danske regering før dommen havde sagt klart, at EF-Domstolen ikke havde kompetence til at blande sig i arbejdsmarkedets forhold, men denne opfattelse var blevet underkendt af Domstolen. Han spurgte, om han skulle opfatte udenrigsministerens svar sådan, at regeringen mente, vi måtte tilpasse det danske fagretslige system til EF-retten, eller om regeringen også er indstillet på at rejse problemstillingen i forhold til EU for at sikre, at regeringens oprindelige synspunkt bliver gældende.

Morten Messerschmidt pegede på, at vi i Danmark har mere end 100 års fagretslig tradition for, hvornår man kan anvende kollektive kampskridt, og det bør EU's institutioner anerkende. Når man i aftalen mellem ja-partierne har en passus om arbejdsmarkedet, er det så ikke netop foranlediget af, at EF-Domstolen er begyndt at æde sig ind på vores arbejdsmarkedsmodel?

Hvis svaret på dette spørgsmål er ja, bliver det næste spørgsmål, hvor meget en sådan aftale imellem de danske partier egentlig er værd. Vil EF-Domstolen og Kommissionen føle sig forpligtet til at følge den?

Hvis vi ikke kan være sikre på det, vil regeringen så i forbindelse med ratifikationen af Lissabontraktaten få indført en protokol, som gør det krystalklart, at den nordiske aftalemodel ikke kan anfægtes af EF-Domstolen eller andre EU-institutioner?

Kim Mortensen spurgte i forlængelse af Bjarne Laustens indlæg, hvilke initiativer den danske regering vil tage i forhold til Kommissionen og i forhold til de øvrige EU-lande.

Karsten Hønge ville gerne høre udenrigsministerens forklaring på, at det kan lade sig gøre at finde en intern dansk løsning på problemstillingen. Han mente, en sådan aftale "ville være skrevet i en balje vand" og ikke være noget værd. Han gjorde opmærksom på, at der allerede nu er udenlandske firmaer, som er klar til at køre retssager mod de danske fagforeninger.

Svend Auken pointerede, at for EU-tilhængerne er det et kernepunkt, at dette er noget, landene selv bestemmer.

Udenrigsministeren sagde til Bjarne Laustsen, at han mente ikke, han behøvede at give udtryk for en holdning til sagen. Det havde beskæftigelsesministeren klart gjort på regeringens vegne. Han ville indskrænke sig til at svare på det, der var relevant for ham som udenrigsminister. Udenrigsministeren tilføjede dog, at selvfølgelig er sagen magtpåliggende for regeringen, og det er et kernepunkt, at vi kan bevare den danske model. Det fremgår også af den tekst, ja-partierne er enige om.

Udenrigsministeren pointerede, at der udtrykkelig står i dommen, at der er en konfliktret, men den må naturligvis afbalanceres over for den frie bevægelighed og proportionalitetsprincippet.

Udenrigsministeren oplyste, at kommissionsformand Barroso netop over for Europa-Parlamentet meget klart havde støttet den nordiske model. Så Kommissionen er meget klart på vor side.

Udenrigsministeren gjorde opmærksom på, at der er tale om to svenske domme, og den svenske regering vil ikke tage EU-initiativer, men ligesom vi analysere dommene.

I relation til det, Bjarne Laustsen sagde om ændring af udstationeringsdirektivet, sagde udenrigsministeren, at han syntes, man først skulle se, hvad udrådningerne fører til.

Han svarede Per Clausen, at han ikke så noget behov for at ændre lovene eller EU-reglerne, før nogen kom og fortalte ham, at de skulle ændres.

Udenrigsministeren mente ikke, vi bøje nakken for EU. Med den udtalelse, Barroso var kommet med, var der ingen grund til at bøje nakken, for Barroso havde rost den danske model.

I svaret til Morten Messerschmidt sagde udenrigsministeren, at han ikke ville tage Lissabontraktaten som gidsel i denne sag, idet dommen er faldet på grundlag af den gældende traktat, og Lissabontraktaten ændrer ikke noget på dette punkt.

Bjarne Laustsen pegede igen på, at forudsætningen for den danske EU-tilslutning var, at den danske aftalemodel kunne bevares uantastet, og det er der stadig et stort flertal for i Folketinget.

Per Clausen argumenterede med, at under drøftelserne om Lissabontraktaten havde vi forudsat, at der ikke skete nogen ændringer med hensyn til arbejdsmarkedspolitikken, men nu var retstilstanden ændret, og derfor er det relevant at tage sagen op. Han ville gerne vide, om aftalen mellem ja-partierne indebærer, at vi tager til efterretning, at konfliktretten er underlagt fællesskabsretten. Han mente, at uanset at Barroso holder en smuk tale, så er retstilstanden sådan, som EF-Domstolen har fundet frem til, indtil man får en ministerbeslutning eller en protokol, som bringer retstilstanden tilbage til det, vi troede den var.

Morten Messerschmidt fastholdt, at der sker en begrænsning i konfliktretten,

14. Europaudvalgsmøde

når den skal overholde proportionalitetsprincippet, sådan som EF-Domstolen fortolker det.

Karsten Hønge mente, Lissabontraktaten var en anledning til at tage sagen op, hvilket også kunne ske på et topmøde eller på anden måde.

Udenrigsministeren erklærede sig fuldstændig enig med Bjarne Laustsen, men mente, sagen måske kunne klares ved transparens. Hvis det nedsatte udvalg, hvori arbejdsmarkedets parter deltager, ikke mener, vi kan klare sagen selv, var udenrigsministeren fuldstændig indstillet på at være bydreng og hjælpe, idet han igen pegede på, at vi kunne regne med støtte fra Barroso.

Retstilstanden er selvfølgelig, som Domstolen siger, indtil noget andet bliver bestemt politisk. Når man laver uklare love, må domstolene fortolke dem.

Udenrigsministeren betegnede det som fuldstændig ubetids at blande denne sag sammen med ratifikationsprocessen, som er i fuld gang i de enkelte lande.

Han var enig med Karsten Hønge i, at man kan tage sagen op politisk på anden måde, hvis det bliver nødvendigt.

Per Clausen mente stadig ikke, det var tilstrækkeligt med en aftale mellem danskerne, men forstod, at man ville tage sagen op i EU på en eller anden måde, hvis der ikke kom en løsning, som vi ønskede det.

Bjarne Laustsen takkede for den klare tilkendegivelse, der var kommet fra udenrigsministeren om, at han i givet fald gerne ville være bydreng og få EU-systemet til at anerkende den aftale, der bliver lavet lokalt i Danmark. Han forstod, at regeringen dermed garanterede, at der kommer en løsning.

Morten Messerschmidt mente, udenrigsministeren var angrebet af en EU-bacille og var bange for reaktionen fra EU. Han kunne ikke anerkende, at man talte om at tage Lissabontraktaten som gidsel, men mente, sagen kunne klares med en protokol til Lissabontraktaten, så denne som planlagt kunne træde i kraft den 1. januar 2009.

Udenrigsministeren bekræftede Bjarne Laustsens sammenfatning.

Formanden pegede på, at ikke blot var lovene åbenbart uklare. EU-dommen var også uklar og strittede i alle mulige retninger. Derfor mente han, det var nyttigt, at man havde fået den afklaring, som samrådet havde givet. Ligesom udenrigsministeren var han glad for den utvetydige erklæring, der var kommet fra Kommissionens side.

NOT Han bad om, at udvalget får tilstillet den nøjagtige ordlyd af Barrosos udtalelser.